

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
РАДА ПО ВИВЧЕННЮ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

Валюх Андрій Миколайович

УДК 332.122:330.341.1

**СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(організація та управління)**

**Спеціальність 08.10.01 – Розміщення продуктивних сил і
регіональна економіка**

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2005

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Національному університеті водного господарства та природокористування Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор, академік Академії

наук вищої школи України, Академії економічних наук

України **Зінь Едуард Анатолійович**, Національний університет водного господарства та природокористування Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри регіонального управління.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор **Сологуб Олена Петрівна**, Київський національний університет харчових технологій Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри маркетингу;

кандидат економічних наук, доцент **Мельник Леонід Васильович**, Міжнародний університет “Рівненський економіко-гуманітарний інститут” ім. ак. С. Дем’янчука Міністерства освіти і науки України, декан факультету економіки.

Провідна установа:

Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, відділ проблем регіональної економіки, м. Київ.

Захист відбудеться 25 квітня 2005 р. об 11 годині на засіданні вченої ради Д 26.160.01 Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України за адресою: 01032, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 60.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України за адресою: 01032, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 60.

Автореферат розісланий “23” березня 2005 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, професор

Бандур С.І.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Реформи, що проходять в економічному розвитку України та її регіонах, торкають усі сфери економічних відносин: реформи власності, цін, бюджетні, податкові, структурні, адміністративні, реформи у зовнішньоекономічній, соціальній сферах та ін. Та, як доводить практика, оптимізація дій одночасно за всіма напрямками господарської діяльності неможлива. Потрібно визначити основу, “стержень”, що обумовлює загальні закономірності і механізми функціонування економічної системи. Таким “стержем” на сьогодні виступають інновації та процеси регіонального розвитку інноваційної діяльності, які перетворилися в економічно розвинутих країнах на ключові елементи і засоби економічного зростання.

На сьогодні в Україні та її регіонах швидко втрачаються можливості ефективно розвивати інноваційні процеси, оперативно впроваджувати їх результати у практику, реагувати на світові науково-технологічні досягнення. Державні та регіональні інноваційні програми часто не забезпечують досягнення конкретних кінцевих результатів, а переважна більшість підприємств, через фінансово-економічні умови, не бажають впроваджувати результати науково-технічної діяльності у власну виробничу практику. Саме тому стратегія і програма дій на всю тривалість інноваційного розвитку, послідовність і взаємопов’язаність інноваційних процесів набувають на сьогодні особливого значення.

Дослідження ролі інновацій в економічній системі регіону знайшли одне з провідних місць в сучасних працях вітчизняних та зарубіжних економістів. Серед українських вчених, що внесли вагомий внесок у розвиток регіональної економіки та інноваційної діяльності, слід назвати праці А. Алимova, Ю. Бажала, О. Галушко, А. Гальчинського, В. Геєця, Н. Гон-чарової, Б. Данилишина, Л. Дейнеко, М. Долішнього, С. Дорогунцова, Е. Зіня, О. Кухленко, А. Лисецького, Б. Малицького, Л. Нейкової, Ю. Ніко-ленка, М. Паламарчука, В. Павлова, Ю. Пахомова, В. Пири, О. Сологуб, Д. Стеценка, М. Туган-Барановського, М. Фащевського, М. Хвесика, Д. Черваньова, Л. Чернюк, В. Чижової, М. Чумаченка, І. Ястремського та ін. Серед зарубіжних авторів слід назвати праці С. Валдайцева, Р. Гаррода, П. Дасгупта, П. Друкера, П. Завліна, А. Казанцева, М. Калєцкі, В. Лівшица, Ф. Махлупа, С. Маргліна, Л. Мінделі, Д. Неймана, Б. Санто, Р. Селі, Р. Солоу, Д. Стіглера, Д. Стігліца, С.Фішера, Дж. Шмуклера, І. Шумпетера, Ю. Яковца та ін.

Разом з тим, недостатньо дослідженими в науковій літературі залишаються питання пріоритетного становлення інноваційного фактору в системі продуктивних сил окремо взятих регіонів України. Саме важливість розробки та реалізації регіональної стратегії розвитку інноваційної діяльності і зумовили вибір та актуальність теми дисертаційного дослідження.

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Виконане дослідження тісно пов’язане з тематикою науково-дослідної роботи Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України, зокрема з темою

“Проблеми сталого розвитку і основні напрями структурних трансформацій в економіці України” (№ держреєстрації – 0101V007882), в межах якої автором розроблено основні напрями інтенсифікації процесів технологічного трансферу результатів регіональної інноваційної діяльності.

Виконане дослідження відповідає основним положенням побудови інноваційної моделі економічного розвитку України, які проголошені у Посланні Президента України до Верховної Ради України “Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки”, відносно якого автором запропоновані стратегічні напрями активізації регіональної інноваційної діяльності.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування пріоритетних напрямів розробки та впровадження стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності в сучасній ринковій економічній системі.

Для досягнення зазначеної мети у дисертації поставлені та вирішуються такі *основні задачі*:

- узагальнити теоретико-методологічні положення економічної сутнісно-змістовної характеристики інноваційної діяльності у ринковій економіці;
- охарактеризувати роль і значення базових методів визначення економічної ефективності інвестицій у реалізацію інноваційних проектів;
- оцінити процеси державного регулювання, законодавчо-нормативного забезпечення та структуру державних органів влади, що регулюють регіональну інноваційну діяльність в Україні;
- визначити динаміку основних економічних та фінансових показників регіональної інноваційної діяльності (на прикладі промислового комплексу Рівненської області);
- розробити нову методику оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти;
- обґрунтувати пріоритетні заходи удосконалення механізму розвитку регіональної інноваційної діяльності;
- запропонувати багатофункціональну модель управління регіональною інноваційною діяльністю;
- удосконалити механізм фінансового забезпечення заходів регіонального розвитку інноваційної діяльності.

Об’єктом дослідження є процеси, що відбуваються в системі управління інноваційною діяльністю на регіональному рівні.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні принципи формування та реалізації стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження регіональної інноваційної діяльності є фундаментальні та прикладні положення макро- та мікроекономіки, регіональної економіки, нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності в Україні. Розв’язання поставлених у дисертаційній роботі задач здійснено з використанням таких методів дослідження:

- історичного, аксіоматичного – при вивченні теоретико-методологічних аспектів сутності інноваційної діяльності у ринковій економіці;
- абстрактно-логічного – при встановленні передумов, що визначають необхідність державного регулювання інноваційної діяльності;
- аналізу, синтезу, індукції, дедукції, вимірювання, порівняння, економіко-статистичного аналізу, графічного – при виявленні динаміки економічних та фінансових показників регіональної інноваційної діяльності;
- прогностичного – при визначенні основних заходів удосконалення механізму стимулювання регіональної інноваційної діяльності;
- моделювання – при розробці організаційної моделі управління регіональним розвитком інноваційної діяльності;
- економіко-математичного – при обґрунтуванні методики оцінки економічної ефективності капітальних вкладень в регіональні інноваційні проекти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

- поглиблено теоретико-методологічні положення оцінки впливу інноваційної діяльності на розміщення продуктивних сил та соціально-економічний розвиток регіонів, які, на відміну від існуючих, більш глибоко враховують принципи пріоритетності, комплексності, концентрації та циклічності, що дозволяє забезпечити стабільні темпи економічного зростання регіонів;
- поглиблено соціально-економічну сутність поняття “стратегія”, яке на відміну від існуючих підходів включає визначення основних соціально-економічних передумов і принципів її формування, враховує специфіку системного підходу і складає пріоритетні напрями регіонального розвитку інноваційної діяльності;
- удосконалено методичні підходи до визначення ефективності діяльності місцевих органів влади у сфері розвитку інноваційної діяльності, які на відміну від традиційних спираються на аналіз структури доходної та витратної частин місцевого бюджету, за допомогою якого виявляються реальні та бажані галузі розвитку регіональної інноваційної діяльності;
- удосконалено механізм впливу державних та місцевих органів влади на розвиток регіональної інноваційної діяльності шляхом розробки стратегії випереджаючого техніко-економічного розвитку, яка на відміну від існуючої передбачає розробку комплексного довготермінового прогнозу соціально-економічного розвитку регіону та програмно-цільову методологію планування інноваційних пріоритетних напрямків;
- вперше розроблено територіально-організаційну багатофункціональну модель управління інноваційною діяльністю в регіоні, яка дає можливість комплексно поєднати діяльність державних, місцевих органів влади зі спеціальними регіональними інноваційними структурами такими як консалтингово-інформаційні центри, бізнес-інкубатори, технополіси;
- представлено нову комплексну методику оцінки економічної комерційної та суспільної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти, у якій передбачено розрахунок авторського показника

граничний індекс виробництва інноваційної продукції який, на відміну від інших, визначає відносну ефективність як конкретної інноваційної продукції, так і процесу її виробництва;

- обґрунтовано потенційні фінансові джерела функціонування стратегії розвитку регіональної інноваційної діяльності через реформування бюджетної системи регіонів, цільове функціонування місцевих бюджетів розвитку, дію механізму комунального кредитування, реалізацію заходів інноваційної державної політики, що призведе до підвищення рівня фінансової самостійності місцевих бюджетів у плані розвитку інноваційної діяльності;

- розроблено правові засади стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності на основні удосконалення законодавчо-нормативного регулювання інноваційної діяльності в Україні у розрізі удосконалення організаційно-правових засад місцевих органів влади, захисту результатів інтелектуальної праці, застосування фінансово-економічних важелів регулювання.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані та обґрунтовані в дисертаційній роботі теоретико-методологічні положення, розроблені практичні рекомендації збагачують теорію і практику управління розміщенням продуктивних сил і регіональну економіку в контексті розробки та реалізації стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності.

Основні наукові результати, зокрема встановлення і реалізація стратегічних пріоритетів регіонального розвитку інноваційної діяльності та методика оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти, впроваджені Головним управлінням економіки Рівненської обласної державної адміністрації (довідка № 01/7-658 від 08.06.2004 р) та управлінням капітального будівництва виконавчого комітету Рівненської міської ради (акт № 01-5/392 від 4.06.2004 р.). Крім того, результати дисертаційного дослідження впроваджені у навчальному процесі Національного університету водного господарства та природокористування при формуванні дисципліни “Управління соціально-економічним розвитком міста”, дипломного проектування (спец. “Менеджмент організацій”, спеціалізації “Управління в організаціях місцевого самоврядування”); дисципліни “Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю АТП”, та навчального курсу для магістрів “Методологія і організація наукових досліджень” (спец. “Організація перевезень та управління на транспорті (автомобільному)” (довідка № 56 від 07.06.2004 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота виконана здобувачем одноосібно. Наукові результати, що висвітлені у роботі, належать автору і є його теоретичним і практичним внеском у розвиток економічної науки, зокрема в таку її галузь, як розміщення продуктивних сил і регіональна економіка.

Опубліковані у співавторстві наукові праці містять положення, висновки та пропозиції сформульовані особисто автором і відображають його конк-

ретний внесок у формування державної та регіональної інноваційної політики, удосконалення структури управління і територіальної організації інноваційної інфраструктури у науково-технологічній сфері.

Апробація результатів дисертації. Результати проведених досліджень та основні положення дисертаційної роботи доповідались і обговорювались на трьох науково-методичних, одній науково-практичній та двох наукових конференціях, серед яких: Міжнародна науково-методична конференція “Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах реструктуризації органів регіонального управління” (м. Рівне, 22-23 травня 2000 р.); Всеукраїнська науково-методична конференція “Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах реструктуризації органів регіонального управління” (м. Рівне, 23-24 травня 2001 р.); Всеукраїнська науково-методична конференція “Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах реструктуризації органів регіонального управління” (м. Рівне, 23-24 травня 2002 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція “Вклад академіка В.І. Вернадського в дослідження проблем розвитку і розміщення продуктивних сил” (м. Київ, 12-13 березня 2003 р.); Всеукраїнська наукова конференція “Проблеми управління регіональним економічним і соціальним розвитком” (м. Рівне, 22-23 травня 2003 р.); Всеукраїнська наукова конференція “Проблеми управління регіональним економічним і соціальним розвитком” (м. Рівне, 20-21 травня 2004 р.).

Публікації. Основні результати досліджень викладені у 14 опублікованих працях загальним обсягом 17 др. арк., з них 1 монографія та 8 праць у наукових фахових виданнях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 220 стор., який включає 22 таблиці, 29 рисунків та список використаних джерел із 172 найменувань, викладених на 14 стор. Із загальної кількості таблиць і рисунків 10 займають усю площу сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі “**Теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності в сучасних умовах**” розкрито фундаментальні та прикладні положення інноваційної діяльності у ринковій економіці; принципи, функції та методи державного регулювання інноваційної діяльності; методичні підходи до оцінки економічної ефективності інвестицій в інновації.

Дослідження процесів виникнення, формування та становлення інноваційної теорії економічного розвитку засвідчили, що її основними результатами є визнання активної ролі особистості підприємця і врахування економічного значення технічного розвитку (І.Шумпетер); неперервне та планове економічне зростання може бути забезпечене рядом факторів, серед яких найбільш визначним є технологічні зміни (Р. Солоу); довготерміновий економічний розвиток залежить від швидкості та періодичності впровадження техніко-технологічних інновацій (М. Калецкі); розмір валово-

вого національного продукту прямо залежить від розвитку інноваційної діяльності (Л. Канторович). У результаті синтезу досліджень зроблено висновок, що саме інноваційна діяльність визначає темпи економічного росту країни та її регіонів, які у свою чергу досягаються лише за умови неперервного впровадження інновацій, а не їх поодиноких проявів.

У розділі класифіковані сутнісно-змістовні характеристики понять “інновація”, “інноваційний процес”, “інноваційна діяльність”, “інноваційна інфраструктура”, “інноваційний проект”, “інноваційна продукція”; обґрунтовані види інновацій та інноваційної діяльності, часові і вартісні витрати за стадіями інноваційного процесу; об’єкти та суб’єкти інноваційної діяльності; види і форми інноваційних підприємств. У результаті поглиблено теоретико-методологічну сутність поняття “стратегія регіонального розвитку інноваційної діяльності”, що визначається як система взаємопов’язаних концептуальних положень про пріоритетні напрями інноваційного розвитку регіону з метою розв’язання довгострокових завдань, забезпечення комплексного територіального управління і розміщення продуктивних сил.

Необхідність державного регулюванням інноваційної діяльності показана обмеженістю ринкових механізмів як середовища зародження, розвитку і розповсюдження інновацій, її потужним впливом на макроекономічні показники, структуру суспільного виробництва, інституційні економічні механізми, соціальну стабільність, навколишнє середовище, конкурентоспроможність національної економіки, національну безпеку країни та регіонів.

З метою розвитку регіональної інноваційної діяльності державні органи влади, застосовуючи як прямі так і непрямі методи, мають здійснювати акумулювання засобів на наукові дослідження та інновації; стимулювання інновацій; побудову правової бази інноваційних процесів; кадрове забезпечення; формування науково-інноваційної інфраструктури; регулювання економічної і соціальної спрямованості інновацій; підвищення суспільного статусу інноваційної діяльності.

Дослідження виявили, що основними факторами регіоналізації інноваційної діяльності є індивідуальна специфіка науково-технічного та виробничого потенціалів, кадрового забезпечення, інноваційної інфраструктури, економічних, соціальних, екологічних проблем, характеру інноваційного підприємництва регіонів.

Теоретико-методологічну основу розвитку інноваційної діяльності становить проблема оцінки економічної ефективності конкретних інноваційних проектів. Дослідження виявили, що в Україні базовими методиками оцінки економічної ефективності інновацій в інвестиції є “Методичні рекомендації економічної оцінки ефективності інвестицій в інновації”, затверджені наказом Державного інноваційного фонду України № 37 від 25.05.1998 р. та методика “UNIDO”, розроблена спеціалістами Організації Об’єднаних Націй для оцінки інноваційних проектів, що реалізуються у країнах СНД.

Перевагами методичних рекомендацій, розроблених Держіннофондом, є те, що ними здійснюється комплексна оцінка проекту з орієнтацією не лише на вузько корпоративний інтерес власників, а й робиться спроба врахувати загальний суспільний добробут населення (при розрахунку показників народногосподарської та бюджетної ефективності). Однак, недоліками є те, що включені у методику показники вимагають, як для попередньої експертизи, досить об'ємних розрахунків, а також не враховують зміну вартості фінансових потоків у часі, що робить їх застосування можливим лише при оцінці короткострокових проектів.

Перевагами методики “UNIDO” є розрахунок динамічних методів оцінки економічної ефективності інноваційних проектів, які враховують втрату вартості фінансових потоків у часі. Однак, її недоліком є те, що вона орієнтована переважно на визначення комерційної, а не суспільної економічної ефективності, та не встановлює ступеню новизни конкретної інноваційної розробки.

У другому розділі **“Оцінка регіональної інноваційної діяльності (на прикладі промислового комплексу Рівненської області)”** досліджено структуру державних органів влади та правове забезпечення регіональної інноваційної діяльності; проаналізовано динаміку основних показників регіональної інноваційної діяльності; оцінено ефективність діяльності місцевих органів управління у сфері розвитку інноваційної діяльності шляхом аналізу структури доходної та витратної частин місцевого бюджету.

В Україні створена та діє потужна організаційна структура державних органів влади у сфері інноваційної діяльності, яка представлена Верховною Радою України; Кабінетом Міністрів України; міністерствами, відомствами іншими центральними органами управління; місцевими державними адміністраціями та місцевими органами самоврядування; організаціями, установами, підприємствами, що беруть участь у впровадженні інноваційної діяльності. Дана структура на сьогодні характеризується певною безсистемністю, яка полягає у відсутності єдиного організаційного механізму в системі державної, регіональної та місцевої інноваційної політики. У дисертації констатовано, що інноваційна діяльність ще не набула достатньої уваги зі сторони державних та місцевих органів управління.

Аналіз прийнятих законодавчо-нормативних документів свідчить про необхідність подальшого їх удосконалення, глибшої деталізації основних положень, розробки механізмів їх реалізації та встановлення юридичної відповідальності посадових осіб за невиконання даних законодавчо-нормативних актів. Позитивною тенденцією є прийняті у 2002 р. та 2003 р. два спеціалізовані закони України “Про інноваційну діяльність” та “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, що закладають правові основи для переходу економіки України, та відповідно її регіонів, на інноваційну модель розвитку. Залишаються недостатньо врегульованими нормативно-правові положення саме регіонального розвитку інноваційної діяльності, зокрема законодавче закріплення джерел фінансування розвитку регіональної інноваційної діяльності, формування регіо-

нальної інфраструктури, захист прав інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб.

Забезпечення регіонами України високих соціально-економічних показників можливе лише за умови розвитку національного виробництва, тобто промисловості, яка, у свою чергу, безпосередньо залежить від впровадження результатів інноваційного прогресу. У результаті аналізу основних показників інноваційної діяльності у промисловому комплексі України виявлено, що у всіх регіонах прослідковується динаміка зменшення кількості промислових підприємств, що впроваджують інновації. Рівненська область та ряд інших регіонів, характеризується показниками нижчими за середні по Україні, що свідчить про спільність проблем їх інноваційного розвитку (див. рис. 1).

Результати аналізу стану регіональної інноваційної діяльності у Рівненській області показали, що в сучасних умовах промислові підприємства направляють свої обмежені фінансові ресурси переважно на освоєння виробництва нових видів продукції. При цьому, такі інновації як здійснення механізації та автоматизації виробництва, впровадження нових технологічних процесів промислові підприємства за браком коштів реалізувати не в змозі. У зв'язку з цим державним та місцевим органам влади необхідно підтримувати та ефективно координувати діяльність як безпосередньо промислових підприємств, так й інших учасників інноваційної діяльності, що сприятиме підвищенню соціально-економічного розвитку країни, окремих регіонів та підвищенню якості життя населення України. У процесі аналізу також виявлена неточність статистичної інформації, що характе-

ризує вартісні показники стану регіональної інноваційної діяльності, які не враховують індекс інфляції національної грошової одиниці.

Результати оцінки зведеного бюджету Рівненської області засвідчили, що основну питому вагу доходної частини становлять відрахування від діяльності промислових підприємств. Закріплення з 2000 р. податку на прибуток підприємств за Державним бюджетом України негативно вплинуло на розвиток промисловості у регіоні, оскільки місцева влада втратила зацікавленість у зборі даного податку, а отже, і у створенні належних умов для росту рентабельності підприємств промислового комплексу. У структурі доходної частини виявлена мала частка місцевих податків і зборів, що свідчить про низьку самостійність місцевого бюджету. У структурі видатків зафіксована повна відсутність фінансування інноваційної діяльності, що підтверджує висновок про залежність економічного зростання регіону від його інноваційного розвитку. Таким чином, регіональним органам влади необхідно робити акцент на розвиток промислового комплексу, оскільки він забезпечує значну суму надходжень до місцевого бюджету і, цим самим, створює належні умови для загального економічного зростання регіону. Крім того, дослідження виявили гостру необхідність реформування бюджетної системи України з метою зміцнення місцевих бюджетів для забезпечення фінансування регіонального розвитку інноваційної діяльності.

У третьому розділі **“Стратегічні напрями активізації регіональної інноваційної діяльності”** представлені та обґрунтовані основні заходи щодо створення та ефективного функціонування стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності, яка базується на реалізації таких пріоритетних напрямів: 1) забезпечення функціонування механізму впливу на розвиток регіональної інноваційної діяльності; 2) створення організаційної моделі управління регіональною інноваційною діяльністю; 3) розробка методики оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти; 4) виявлення та використання інвестиційних джерел розвитку регіональної інноваційної діяльності.

Механізм стратегічного розвитку регіональної інноваційної діяльності рекомендується розглядати як сукупність двох частин – правової та економічної, які поєднують у собі елементи ринкової економіки та гнучкі важелі державного управління. Правова частина передбачає забезпечення нормативного функціонування інноваційних структур; удосконалення законодавства про винахідницьку діяльність та захист інтелектуальної власності; підвищення юридичної сили правових актів у сфері інноваційної діяльності. Економічна частина включає формування та розвиток пріоритетів інноваційної політики; визначення джерел фінансових ресурсів необхідних для реалізації інноваційної діяльності; стимулювання “венчурного підприємництва”; застосування економічних важелів регулювання.

З метою функціонування механізму розвитку регіональної інноваційної діяльності слід удосконалити організаційну структуру управління центральних та місцевих органів влади в Україні. Для цього у регіональних державних адміністраціях та виконавчих комітетах міст рекомендується

створити спеціалізовані управління (відділи) з питань науково-технологічного та інноваційного розвитку для вироблення спільної регіональної інноваційної політики та інноваційно-координаційні ради для поєднання наукового, виробничого та фінансового потенціалів регіону. Враховуючи основні вимоги адміністративної реформи, дані відділи створюються не шляхом збільшення штатів органів управління, а шляхом реструктуризації вже існуючих структур влади.

Механізм впливу місцевих органів управління на розвиток регіональної інноваційної політики рекомендується здійснювати на основі стратегії випереджаючого техніко-економічного розвитку, що базується на програмно-цільовій методології планування. Ключовими елементами даної стратегії є: довготермінове прогнозування науково-технічного розвитку; випереджаючий розвиток фундаментальних досліджень; розвиток системи безперервної освіти; організація конкурсів проектів в умовах конкуренції альтернативних виробництв; незалежна експертиза проектів і програмної документації; тісна взаємодія органів влади і науково-технічної громадськості в формуванні і реалізації пріоритетів; державне (комунальне) замовлення на розробку і виконання регіональних інноваційних програм; підтримка зі сторони держави та місцевих органів влади інноваційних досліджень в наукових організаціях та місцевих університетах.

Особливою умовою функціонування механізму розвитку регіональної інноваційної політики є всебічна підтримка зі сторони держави фундаментальних досліджень у наукових організаціях та місцевих університетах через запровадження нової політики у сфері відбору, підготовки та використання кадрів для науки; формування і реалізації у сфері інноваційної діяльності програми зміни державної статистики; організації регіональної автоматизованої системи науково-технічної інформації.

Забезпечення ефективного функціонування моделі управління передбачає реалізацію на регіональному рівні таких семи інноваційних програм:

- “Технологія” – для оновлення основних фондів підприємств за рахунок закупки та впровадження новітніх технологій.

- “Експорт” – для здійснення зовнішньоекономічної діяльності з метою створення сучасної розгалуженої служби маркетингу на потенційних ринках.

- “Інформація” – для створення потужних баз даних та інформаційних мереж з метою утворення цілісного відкритого регіонального інформаційного середовища.

- ”Освіта-наука” – для переорієнтації регіональної освіти та науки на інноваційний шлях розвитку з метою побудови відкритої динамічної системи.

- “Венчурне підприємництво” – для створення малих інноваційних підприємств, що розробляють та впроваджують у виробництво ризиковані науково-технологічні проекти.

- “Інфраструктура” – для побудови багатофункціональної організаційної моделі управління регіональною інноваційною діяльністю.

- “Інвестор” – для залучення необхідних обсягів капітальних вкладень на реалізацію інноваційних проектів.

При цьому, організаційна модель цілісного регіонального інноваційного комплексу включатиме в себе функціональні підрозділи місцевих органів влади (зокрема, головне управління економіки) та інноваційні структури таких трьох ступенів: а) консалтингово-інформаційні центри – з метою інформаційної підтримки малого бізнесу на початкових етапах його становлення; б) регіональні бізнес-інкубатори – з метою адаптації та комерціалізації завершених науково-технічних розробок до умов сучасного інноваційного ринку; в) регіональні технополіси – з метою розробки та впровадження крупних інновацій, що не можуть бути реалізовані в рамках однієї організації.

На рис. 2 зображена картосхема територіального розміщення регіональної інноваційної інфраструктури (на прикладі Рівненської області), яка передбачає функціонування консалтингово-інформаційних центрів – у всіх райцентрах регіону; регіональних інноваційних бізнес-інкубаторів – у райцентрах, які поєднують райони за промисловим розвитком території; регіональних технополісів – у містах зосередження крупних наукових закладів.

Для підвищення ефективності регіональної інноваційної політики та, відповідно, покращення економічної ситуації регіону в цілому, необхідно економічно обґрунтовувати кожне управлінське рішення стосовно прийняття і реалізації інноваційних проектів регіонального масштабу. Для цього

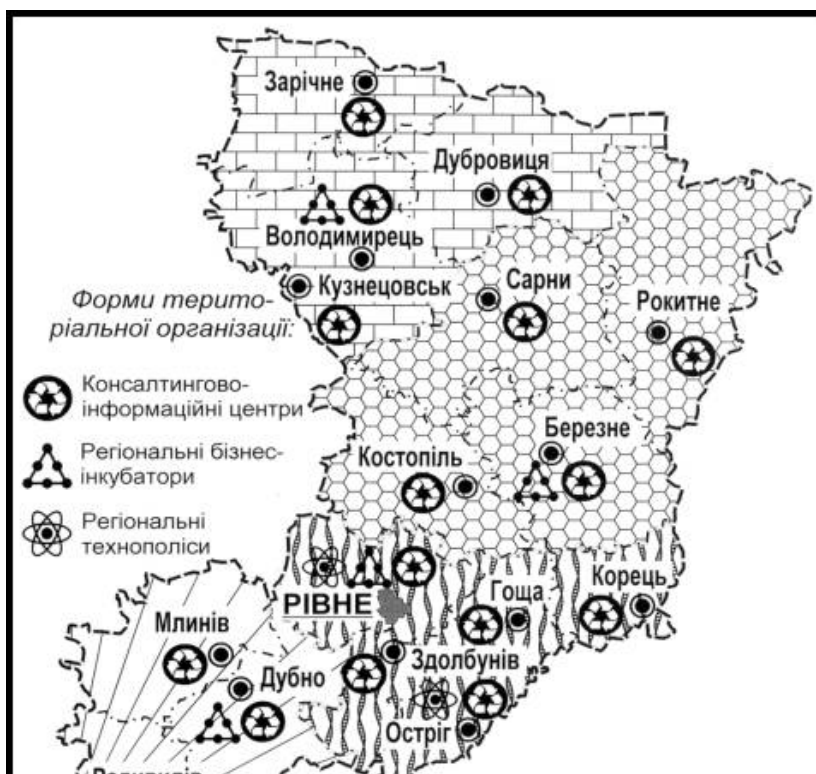

Рис. 2. Територіальне розміщення регіо-

необхідно, щоб оцінка економічної ефективності капітальних вкладень у реалізацію регіональних інноваційних проектів ґрунтувалася на комплексній методиці, що дає змогу враховувати економічний ефект для всіх зацікавлених у цьому сторін: підприємства, органів влади та населення регіону.

Представлена у дисертаційній роботі комплексна методика оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні

проекти включає розрахунок двох груп показників: 1) комерційної ефективності (для виявлення варіантів капітальних вкладень, які забезпечують максимальне збільшення прибутку від впровадження проекту); 2) суспільної ефективності (для виявлення варіантів капітальних вкладень, які забезпечують максимальне збільшення суспільного добробуту населення регіону). Визначення комерційної ефективності передбачає розрахунок таких показників, як термін окупності, коефіцієнт дисконтування, чистий дисконтований доход, внутрішня норма доходу, індекс доходності. Визначення суспільної ефективності базується на розрахунку граничного індексу виробництва інноваційної продукції та бюджетної ефективності (рис. 3).

За співставних умов, більш вигідним є той проект, за яким досягнуті найоптимальніші значення по кожному розрахунковому показнику методики, а також за умови узгодження приватних та суспільних інтересів.

Включення до методики оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти, розрахунок показника граничного індексу виробництва інноваційної продукції ($I_g^{i.n.}$) є авторською рекомендацією, яка дає змогу визначити відносну ефективність як конкретної інноваційної продукції, так і процесу її виробництва.

Кожний вид інноваційної продукції має ряд технічних параметрів, що роблять її суспільно корисною. Для інноваційної продукції (послуги), що підлягає оцінці встановлюється вищий (вітчизняний чи світовий) рівень по будь-якому із цих параметрів, і нижчий рівень, за границею якого випускати продукцію є недоцільним. Якщо вищому рівню надати індекс 1, а нижчому – 0, то утворюється шкала якісних характеристик для даного виробу. Таким чином, отримується індексний показник якісної оцінки випуску інноваційної продукції, що піддається агрегуванню.

Важливою характеристикою інноваційної продукції виступає не лише якість, але й вартість, що залежить від досконалості процесу виробництва, а саме собівартості та ціни продукції. Тому дані величини теж співставляються з еталонними величинами – найменшими досягнутими у світі витратами виробництва на одиницю аналогічної продукції та ціною. Таким чином, отримується індекс вартісної оцінки виробництва нової продукції.

Середнє значення індексів якісної та вартісної оцінки утворює кінцевий техніко-економічний показник – граничний індекс виробництва інноваційної продукції, що характеризує і продукт, і процес його виробництва. Зміст, кількість і види параметрів для оцінки інноваційної продукції у кожному конкретному випадку вибираються індивідуально. Якщо продукція (послуга), що планується до виробництва має граничний індекс $I_g^{i.n.} \geq 1$, то дана продукція може рекомендуватися до реалізації, оскільки за своїми характеристиками вона відповідає передовим аналогам або перевищує їх.

Рис. 3. Методика оцінки економічної ефективності регіональних інноваційних проєктів

Представлена у дисертації методика оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти знайде своє застосування на всіх рівнях інноваційної інфраструктури регіону: при розробці інноваційних бізнес-планів та інноваційних проектів суб'єктами господарської діяльності; при прийнятті рішення про інкубування інноваційного підприємства підрозділами регіонального бізнес-інкубатору; при оцінці інноваційних проектів, що реалізуються на рівні регіонального технополісу; при здійсненні експертизи інноваційних проектів місцевими органами влади.

Успішне функціонування моделі управління регіональною інноваційною діяльністю потребує потужної системи фінансового забезпечення. На сучасному етапі рекомендується використати такі потенційні інвестиційні джерела регіональної інноваційної діяльності: 1) Реформування існуючої моделі бюджетної системи, за якою формуються місцеві бюджети шляхом розробки і прийняття нової редакції закону про місцеві податки і збори з метою закріплення за місцевими бюджетами надходжень від ресурсних податків, закріплення розмірів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів на термін дії виборчих органів державної та місцевої влади; 2) Розробка місцевих бюджетів розвитку, видатки яких спрямовуються виключно на капітальні вкладення у розвиток інноваційної діяльності; 3) Запровадження механізму комунального кредитування шляхом випуску місцевих цінних паперів; 4) Реалізація політики державного регулювання фінансового забезпечення процесів регіональної інноваційної діяльності, зокрема: а) закріплення на законодавчому рівні обов'язкового формування на підприємствах середнього та крупного бізнесу внутрішніх інноваційних фондів; б) реформування законодавства банківської системи з метою створення органами місцевої влади регіональних банків (в т.ч. інноваційних); в) регулювання податкового законодавства України з метою залучення в легальний обіг коштів тіньової економіки; г) створення системи контролю за цільовим використанням інвестицій, що спрямовуються на розвиток регіональної інноваційної діяльності.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі розроблено теоретико-методологічні засади формування стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності в Україні. У підсумку здійсненого дослідження отримані нові результати, які, за сукупністю, можна кваліфікувати як розв'язання конкретного наукового завдання – удосконалення системи управління регіональною інноваційною діяльністю, що має суттєве значення для регіональної економіки та розміщення продуктивних сил регіону як галузі економічної науки.

Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки:

1. Синтез наукових результатів інноваційної теорії економічного розвитку показав, що саме інноваційна діяльність визначає темпи економіч-

ного росту країни та її регіонів. Важливим моментом є те, що економічне зростання досягається лише за умови систематичного та неперервного впровадження інноваційних розробок, а не їх поодиноких проявів.

2. Стан інноваційного розвитку продуктивних сил України характеризується обмеженістю застосування лише ринкового механізму щодо зародження, розвитку та розповсюдження інновацій і потребує запровадження гнучких важелів державного та регіонального управління, зокрема шляхом формування і реалізації стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності.

3. Організаційна структура влади, що регулює питання інноваційної діяльності в Україні, характеризується відсутністю чіткого зв'язку як між рівнями влади, так і між функціональними підрозділами. Тому в організаційних структурах регіональних державних адміністрацій та виконавчих комітетах міст слід передбачити функціонування спеціалізованих відділів з питань науково-технологічного та інноваційного розвитку для вироблення спільної регіональної інноваційної політики та інноваційно-координаційних рад для об'єднання учасників наукової, виробничої та фінансової сфери регіону.

4. Прийняті в Україні нормативно-правові документи потребують удосконалення положень розробки механізму функціонування регіональних інноваційних структур, удосконалення законодавства про винахідницьку діяльність, захисту інтелектуальної власності, закріплення джерел фінансування розвитку регіональних інноваційних процесів, підвищення юридичної відповідальності посадових осіб за невиконання існуючих законодавчо-нормативних актів у сфері інноваційної діяльності.

5. Виявлена неточність статистичної інформації, що характеризує вартісні показники стану регіональної інноваційної діяльності, яка не враховує індекс інфляції національної грошової одиниці, що призводить до невідповідності даних і, як результат, до необ'єктивного фінансово-економічного аналізу. Тому потребує розробки та реалізації у сфері інноваційної діяльності програма зміни державної статистики, спрямована на підвищення достовірності, оперативності та гнучкості облікової статистичної інформації.

6. Стратегія регіонального розвитку інноваційної діяльності передбачає розробку таких пріоритетних напрямів: забезпечення функціонування механізму впливу на розвиток регіональної інноваційної діяльності; створення організаційної моделі управління регіональною інноваційною діяльністю; виявлення та використання інвестиційних джерел розвитку регіональної інноваційної діяльності; розробка методики оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти.

7. Формування механізму розвитку регіональної інноваційної діяльності передбачає наявність правової та економічної частини, які поєднують у собі елементи ринкової економіки та гнучкі важелі державного (регіонального) управління. За основу регіональної інноваційної політики рекомендується взяти стратегію випереджаючого техніко-економічного розвитку з конче-

нтрацією існуючого потенціалу на ключових ділянках нового технологічного укладу регіону, яка передбачає програмно-цільову методологію планування.

8. Розроблена у дисертації модель управління регіональною інноваційною діяльністю створює цілісний інноваційний комплекс, що забезпечує впровадження інновацій як у промисловості, так і в інших сферах соціально-економічного життя регіону, іманентно входить в існуючі схеми здійснення державної політики у регіоні, доповнює у післятрансформаційний період розвитку української економіки нові методи управління.

9. Потенційними інвестиційними джерелами регіональної інноваційної діяльності в Україні є: реформування існуючої моделі бюджетної системи, за якою формуються бюджети регіонів; розробка місцевих бюджетів розвитку; запровадження механізму комунального кредитування; застосування стимулюючих заходів державного регулювання податкової, інвестиційної, кредитно-фінансової політики з метою залучення необхідних ресурсів зі сторони підприємницьких структур, банків, населення, тіньової економіки.

10. Представлена у дисертації нова методика оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти дасть можливість врахувати комерційну та суспільну ефективність від реалізації конкретного інноваційного проекту, а також оцінити внутрішні характеристики інновацію та спосіб її виробництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії:

1. Валюх А.М. Стратегія регіонального розвитку інноваційної діяльності (організація та управління): Монографія. – Рівне: УДУВГП, 2004. – 174с.

Статті у наукових фахових виданнях:

2. Валюх А.М. Особливості управління регіональною інноваційною діяльністю в умовах економічної реформи // Вісник Рівненського державного технічного університету. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: РДТУ. – 2001. – Вип. 2(9). – С. 207-213.

3. Зінь Е.А., Валюх А.М. Місто як об'єкт соціально-економічного управління // Вісник Рівненського державного технічного університету. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: РДТУ. – 2001. – Вип. 2(9). – С. 250-257 (внесок автора – характеристика підсистем міста, як динамічного об'єкту управління).

4. Зінь Е.А., Валюх А.М. Фінансові джерела розвитку регіональної інноваційної діяльності // Вісник Рівненського державного технічного університету. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: РДТУ. – 2001. – Вип. 3(10). – С. 217-222 (внесок автора – обґрунтування основних джерел фінансування регіональної інноваційної діяльності).

5. Валюх А.М., Багнюк О.Г. Управління інноваційним розвитком малого бізнесу // Вісник Рівненського державного технічного університету. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: РДТУ. – 2002. – Вип. 5(12). – С. 94-100 (внесок автора – обґрунтування механізму та основних проблем інноваційного розвитку малого бізнесу).

6. Валюх А.М. Методика оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів на регіональному рівні // Вісник Рівненського державного технічного університету. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: РДТУ. 2002. – Вип. 2(15). – С. 222-227.

7. Валюх А.М. Створення організаційної моделі управління системою регіональної інноваційної діяльності // Вісник Українського державного університету водного господарства та природокористування. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: УДУВГП. – 2003. – Вип. 1(20). – С. 492-497.

8. Валюх А.М. Методика оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти // Вісник Українського державного університету водного господарства та природокористування. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: УДУВГП. – 2004. – Вип. 2(26). – Ч. 2. – С. 9-13.

9. Валюх А.М., Полторацька В.О. Аналіз основних показників розвитку регіональної інноваційної діяльності у промисловості Рівненської області // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: НУВГП. – 2004. – Вип. 4(28). – Ч. 5. – С. 63-71 (внесок автора – оцінка динаміки основних показників регіональної інноваційної діяльності у Рівненській області).

10. Валюх А.М., Случук Н.П. Дослідження взаємозв'язку процесу формування і розподілу місцевого бюджету та розвитку інноваційної діяльності в промисловості (на прикладі Рівненської області) // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економіка: Зб. наук. пр. – Рівне: НУВГП. – 2004. – Вип. 4(28). – Ч. 5. – С. 126-132 (внесок автора – обґрунтування результатів виконання місцевого бюджету та його вплив на розвиток процесів регіональної інноваційної діяльності).

Наукові статті в інших виданнях:

11. Зінь Е.А., Валюх А.М. Проблеми управління регіональною інноваційною діяльністю у промисловості в умовах трансформації економіки України // Науковий вісник Академії наук вищої школи України: Зб. наук. пр. – Київ: АН ВШ України. – 2003. – Вип. 27. – С. 79-91 (внесок автора – аналіз законодавчо-нормативного забезпечення у сфері інноваційної діяльності; пропозиції по створенню моделі управління регіональним інноваційним комплексом).

12. Зінь Е.А., Валюх А.М. Механізм розвитку регіональної інноваційної діяльності // Науковий вісник Академії наук вищої школи України. Економіка: – Зб. наук. пр. – Київ: АН ВШ України. – 2004. – Вип. 2. – С. 39-50 (внесок автора – обґрунтування заходів оптимізації механізму впливу на розвиток регіональної інноваційної діяльності).

Тези доповідей:

13. Валюх А.М. Комплексний підхід до прогнозування інноваційного розвитку вищого навчального закладу // Матеріали міжнар. науково-метод. конф. “Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах реструктуризації органів регіонального управління”. – Рівне: “БМ-ТУР”. – 2000. – С. 51-54.

14. Зінь Е.А., Валюх А.М. Питання державного регулювання регіональної інноваційної діяльності в Україні // Матеріали науково-практичної конференції “Внесок академіка В.І. Вернадського в дослідження проблем розвитку і розміщення продуктивних сил”. – Київ: РВПС України НАН України. – 2003. – Ч. 1. – С. 197-203 (внесок автора – обґрунтування заходів державного регулювання регіональної інноваційної діяльності в Україні).

АНОТАЦІЯ

Валюх А.М. Стратегія регіонального розвитку інноваційної діяльності (організація та управління). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.10.01 – Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. – Київ, 2004.

Дисертаційна робота присвячена розробці теоретико-методологічних засад формування пріоритетів, виборі засобів та джерел реалізації стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Розкрито економічну сутність, роль та значення, структуру державних органів влади та правове регулювання інноваційної діяльності в Україні. Здійснений аналіз стану регіональної інноваційної діяльності у промисловому комплексі, доходної та витратної частин зведеного бюджету регіону; досліджені фактичні методи оцінки економічної ефективності інвестицій в інновації. Визначені та обґрунтовані пріоритетні напрями побудови стратегії регіонального розвитку інноваційної діяльності: удосконалений механізм стратегічного розвитку регіональної інноваційної діяльності; створена модель управління, розроблена методика оцінки економічної ефективності капітальних вкладень у регіональні інноваційні проекти та визначені інвестиційні джерела регіональної інноваційної діяльності.

Ключові слова: стратегія регіонального розвитку, інновація, інноваційна діяльність, інноваційна інфраструктура, модель, механізм управління, регіональна економіка, трансфер нових технологій, економічна ефективність.

АННОТАЦИЯ

Валюх А.Н. Стратегия регионального развития инновационной деятельности (организация и управление). – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.10.01 – Размещение производительных сил и региональная экономика. – Совет по изучению производительных сил Украины НАН Украины. – Киев, 2004.

Диссертация посвящена разработке теоретико-методологических основ формирования приоритетов, выборе средств та источников реализации стратегии регионального развития инновационной деятельности в Украине.

В первом разделе “Теоретико-методологические основы инновационной деятельности в современных условиях” раскрыта экономическая сущность инноваций в рыночной экономике; роль и значение государственного регулирования в системе управления инновационной деятельностью; влияние инновационной деятельности на темпы экономического роста страны и её регионов; представлены аспекты общегосударственного значения развития инновационной деятельности, функции государственных органов власти по регулированию инновационной деятельности, методы государственного регулирования и факторы регионализации инновационной деятельности; исследованы базовые методики определения экономической эффективности инвестиций в инновационные проекты.

Во втором разделе “Оценка региональной инновационной деятельности (на примере промышленного комплекса Ровенской области)” проведен анализ структуры государственных органов власти и правовое регулирование инновационной деятельности в Украине, определена динамика основных показателей региональной инновационной деятельности; осуществлен анализ доходной и расходной частей бюджета региона с целью оценки эффективности деятельности местных органов власти в области развития инновационной деятельности.

Результаты анализа организационной структуры органов управления в области инновационной деятельности засвидетельствовали, что данная структура характеризуется определенной бессистемностью которая заключается в отсутствии единого организационного механизма в системе государственной, региональной и местной инновационной политики. Анализ принятых законодательно-нормативных документов свидетельствует о необходимости урегулирования нормативно-правовых положений относительно закрепления источников финансирования развития региональной инновационной деятельности, формирования региональной инфраструктуры, защиты прав интеллектуальной собственности физических и юридических лиц.

Результаты анализа основных показателей засвидетельствовали, что на сегодня промышленные предприятия находятся в состоянии “выживания”, направляя свои ограниченные финансовые средства, преимущественно, на освоение производства новых видов продукции. Результаты анализа доходной и расходной частей бюджета региона показали, что региональным органам власти в своей деятельности необходимо делать акцент на развитие промышленного комплекса, который обеспечивает значительную сумму поступлений в местный бюджет и этим создает надлежащие условия для социально-экономического развития региона. Отдельно определена проблема необходимости реформирования бюджетной системы Украины с целью укрепления местных бюджетов для обеспечения финансирования регионального развития инновационной деятельности и необходимость

усовершенствования методики оценки экономической эффективности капитальных вложений в региональные инновационные проекты.

В третьем разделе “Стратегические направления активизации региональной инновационной деятельности” представлены и обоснованы основные предложения по созданию и эффективному функционированию стратегии регионального развития инновационной деятельности.

Определены и обоснованы для внедрения основные структурные элементы построения стратегии регионального развития инновационной деятельности, в частности: усовершенствование механизма развития региональной инновационной деятельности; создание модели управления региональной инновационной деятельностью; определение инвестиционных источников региональной инновационной деятельности; разработка методики оценки экономической эффективности капитальных вложений в региональные инновационные проекты.

Ключевые слова: стратегия регионального развития, инновация, инновационная деятельность, инновационная инфраструктура, модель, механизм управления, региональная экономика, трансферт технологий, экономическая эффективность.

THE SUMMARY

Valyuh A.M. Strategy of Regional Development Innovative Activity (The Organization and Managements). – The manuscript.

The thesis for submitting of a candidate’s of economic sciences degree on speciality 08.10.01 – Accommodation of Productive Forces and Regional Economy. – Council of Productive Forces Study of Ukraine. – Kyiv, 2004.

This thesis deals with the working out of theoretic-methodological bases for the development of priorities, choice of means and sources for realization of the Strategy of regional development innovative activity in Ukraine.

The economic essence, role and value, a structure of the state authorities and legal regulation of innovative activity in Ukraine have been investigated. State of regional innovative activity in the industrial complex, profitable and account parts of the local budget of region have been analysed; actual economic efficiency methods of investment estimation in innovations have been investigated. The priority directions for the creation of the strategy of regional development innovative activity have been determined and proved, namely: improvement of the mechanism of strategic development of regional innovative activity; creation of managerial model and definition of investment sources of regional innovative activity, working out of economic efficiency estimation technique of capital investments in regional innovative projects.

Key words: strategy of innovative development, an innovation, innovative activity, innovative infrastructure, model, the mechanism of management, regional economy, transfer new technologies, economic efficiency of innovations.